ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 7ης Νοεμβρίου 1973 *

Στην υπόθεση 51/73,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Centrale Raad van Beroep της Ουτρέχτης προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Bestuur der Sociale Verzekeringbank, του Άμστερνταμ,

και

B. Smieja, κατοίκου Essen-Küpferdreh (Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 8 και 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 3 του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 1958 (ΡΒ 30 του 1958, σ. 561), περί της κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων, και των άρθρων 9 και 10, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73 επ.) περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, A. M. Donner και M. Sorensen (εισηγητή), προέδρους τμήματος, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, O'Dalaigh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελεύς: A. Trabucchi
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 8ης Μαρτίου 1973, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Μαρτίου 1973, το Centrale Raad van Beroep υπέβαλε ορισμένα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των κανονισμών του Συμβουλίου 3, της 3ης Δεκεμβρίου 1958, περί της κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων και 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς.

2 Ερωτάται, στην ουσία, αν η έννοια της «νομοθεσίας» των κρατών μελών που αναφέρεται στα άρθρα 8 και 10, παράγραφος 1 του κανονισμού 3, καθώς και στα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι αναφέρεται στην εθνική νομοθεσία, όπως εμφανίζεται μετά την αποδοχή του κοινοτικού δικαίου ή στην εθνική νομοθεσία από τυπική άποψη, ανεξαρτήτως των τροποποιήσεων που έχουν επέλθει σ' αυτήν από τους αναφερθέντες κανονισμούς.

3 Ερωτάται, επίσης, ποια είναι η έννοια των λέξεων «που αποκτώνται» οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, των κανονισμών 3 και 1408/71.

4 Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, ιταλικής ιθαγένειας, κάτοικος τώρα της Γερμανίας, αφού απασχολήθηκε προηγουμένως στις Κάτω Χώρες, ζήτησε, μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας της το 1970, να τύχει του ευεργετήματος, για τον υπολογισμό της σύνταξής της γήρατος δυνάμει της ολλανδικής νομοθεσίας, του προβλεπόμενου στο άρθρο 43 του ολλανδικού νόμου περί γενικής ασφαλίσεως γήρατος (AOW) συστήματος.

5 Αυτό το σύστημα περιλαμβάνει όλα τα πρόσωπα, τα οποία δεν είχαν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους την 1η Ιανουαρίου 1957 και είχαν την κατοι-

κία τους στις Κάτω Χώρες επί έξι έτη μετά τη συμπλήρωση του 59ου έτους της ηλικίας τους, το άρθρο, όμως, 44 του νόμου ορίζει, ωστόσο, ότι τα μόνα πρόσωπα που μπορούν να τύχουν του ευεργετήματος του άρθρου 43 είναι αυτά που «α) κατέχουν την ολλανδική ιθαγένεια και β) κατοικούν εντός του Βασιλείου».

6 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης εξομοιούται, δυνάμει των ολλανδικών διατάξεων περί εφαρμογής του άρθρου 43, με τα πρόσωπα που είχαν την κατοικία τους στις Κάτω Χώρες επί έξι έτη μετά τη συμπλήρωση του 59ου έτους της ηλικίας τους, παρόλο ότι στην πραγματικότητα κατοικούσε στη Γερμανία κατά τη διάρκεια της αποφαστικής περιόδου.

7 Φαίνεται, συνεπώς, ότι το μόνο επίμαχο σημείο είναι αν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί την προϋπόθεση της κατοικίας που θέτει το άρθρο 44 του νόμου.

8 Η προσφεύγουσα, λόγω της προηγουμένης απασχολήσεώς της στις Κάτω Χώρες, απολαύει των κοινοτικών διατάξεων περί διακινουμένων εργαζομένων.

9 Πρέπει, επομένως, να εξετασθεί η ισχύς των αναθεωρηθεισών κανονιστικών διατάξεων σε σχέση με μια τέτοια κατάσταση.

10 Το άρθρο 8 του κανονισμού 3 που, στην ουσία, επαναλαμβάνεται με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, ορίζει ότι τα πρόσωπα, που κατοικούν στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη και για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού, υπόκεινται στις υποχρεώσεις και απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του.

11 Το αντικείμενο αυτής της διατάξεως είναι να διασφαλίσει, υπέρ των εργαζομένων που καλύπτονται από τους κανονισμούς, την ισότητα στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως χωρίς διάκριση λόγω ιθαγενείας, καταργώντας κάθε σχετική διάκριση που απορρέει από τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών.

12 Αυτό το αντικείμενο δεν απαιτεί αναγκαστικά την κατάργηση διακρίσεων που στηρίζονται στην κατοικία των ενδιαφερομένων έτσι ώστε τα αναφερθέντα άρθρα δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι αφορούν τέτοιες διακρίσεις.

13 Αυτή η διαπίστωση δεν αποκλείει οι βασιζόμενες στην κατοικία διακρίσεις να αντιμετωπίζονται από άλλες διατάξεις, όπως το άρθρο 10, παράγραφος 1, αμφοτέρων των κανονισμών.

14 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, διασφαλίζει στον δικαιούχο την πλήρη απολαβή ορισμένων συντάξεων, χρηματικών παροχών και επιδομάτων που αποκτώνται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών παρόλο ότι κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο όπου ευρίσκεται ο οφειλέτης φορέας.

15 Το αντικείμενο αυτής της διατάξεως είναι να διασφαλίσει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να απολαύει τέτοιων παροχών, ακόμα και αφού αποκτήσει κατοικία σε άλλο κράτος μέλος, όπως το κράτος καταγωγής του.

16 Τα δικαιώματα για τα οποία πρόκειται απορρέουν συχνά, όχι μόνο από την εθνική νομοθεσία, αλλά από την εν λόγω νομοθεσία σε συνδυασμό με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, που αναφέρει το άρθρο 8 του κανονισμού 3, και το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71.

17 Στην περίπτωση που τα δικαιώματα του ενδιαφερομένου απορρέουν από τη νομοθεσία περισσοτέρων κρατών μελών — ενδεχόμενο που αντιμετωπίζεται ρητά με το άρθρο 10 — η εκκαθάριση πραγματοποιείται πάντοτε κατά τας διατάξεις του κανονισμού.

18 Πρέπει, επομένως, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο όρος «νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών» που αναφέρεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι περιλαμβάνει τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις.

19 Με το δεύτερο ερώτημα, ερωτάται ποια είναι η έννοια των λέξεων «που αποκτώνται», οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, των κανονισμών 3 και 1408/71.

20 Το αντικείμενο αυτής της διατάξεως, όπως ήδη παρατηρήθηκε, είναι να ευνοήσει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, προστατεύοντας τους ενδιαφερόμενους κατά των ζημιών που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη μεταφορά της κατοικίας τους από ένα κράτος μέλος σε άλλο.

21 Αυτό το αντικείμενο απαιτεί η προστασία να επεκτείνεται σε πλεονέκτημα το οποίο, παρόλο ότι προβλέπεται στο πλαίσιο ειδικού καθεστώτος, όπως το καθεστώς του άρθρου 43 του AOW, συγκεκριμενοποιείται με αύξηση του ύψους της συντάξεως η οποία, διαφορετικά, θα οφειλόταν στον δικαιούχο.

22 Από αυτό έπεται ότι, στο μέτρο που μια εθνική νομοθετική διάταξη, όπως το άρθρο 44 του AOW, θέτει προϋπόθεση κατοικίας για την απονομή ορισμένων πλεο-

νεκτημάτων της προβλεπόμενης στο άρθρο 10 φύσεως, το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους δεν μπορεί να δικαιολογήσει ούτε την τροποποίηση, ούτε την κατάργηση, ούτε την αναστολή ενός τέτοιου πλεονεκτήματος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος, ιδίως τα άρθρα 51 και 177, τον κανονισμό 3 του Συμβουλίου περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων, ιδίως τα άρθρα 8 και 10, τον κανονισμό 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας και ιδίως τα άρθρα 3 και 10,

έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο περί του οργανισμού του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ιδίως το άρθρο 20 και τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 8ης Μαρτίου 1973, το «Centrale Raad van Beroep», αποφαίνεται:

1) Η έκφραση «δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών» που αναφέρεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 3 και η έκφραση «...δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών...», που αναφέρεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 αφορούν τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, λαμβανομένης υπόψη της εφαρμογής των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου και κυρίως της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών.

2) Οι λέξεις «που αποκτώνται» οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, των κανονισμών 3 και 1408/71 έχουν την έννοια ότι η προστασία

που διασφαλίζεται από αυτή τη διάταξη επεκτείνεται στα πλεονεκτήματα τα οποία απορρέουν από ειδικά συστήματα εθνικού δικαίου και τα οποία συγκεκριμενοποιούνται με την αύξηση του ύψους της παροχής η οποία, διαφορετικά, θα οφειλόταν στον δικαιούχο.

Lecourt Donner Sørensen Monaco

Mertens de Wilmars Pescatore O'Dalaigh

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Νοεμβρίου 1973.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt